

NIKOS KAZAN- ÇAKIŞ

GÜNAHA SON ÇAĞRI

11. BASKI
ÇEVİRİ: ENDER GÜROL

♥ can
modern

NIKOS KAZANCAKIS

GÜNAHA
SON ÇAĞRI

Can Modern

Günaha Son Çağrı, Nikos Kazancakis

Çeviri: Ender Gürol

O telefteos pirasmos

© Patroclos Stavrou

© 2003, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2003

11. basım: Aralık 2023, İstanbul

Bu kitabın 11. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-3232-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

NIKOS KAZANCAKIS
GÜNAHA
SON ÇAĞRI

ROMAN

Çeviri
Ender Gürol

♥can

Nikos Kazancakis'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yeniden Çarmıha Gerilen İsa, 1982

Zorba, 1982

Kardeş Katilleri, 1985

Kaptan Mihali, 1993

El Greco'ya Mektuplar, 2003

İspanya, Yaşasın Ölüm, 2019

Yokuş, 2022

NIKOS KAZANCAKIS, 1883'te Girit'in Heraklion kentinde doğdu. Atina Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra hukuk doktorasını veren Kazancakis, felsefi açıdan ünlü düşünür Henri Bergson'dan etkilendi. Lenin Barış Ödülü'ne değer görüldü; 1957'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü bir oy farkla kaybetti. Goethe ve Dante'nin yapıtlarını Yunancaya çevirdi; Homeros'un *Odysseia* destanına 33.333 dize-lik bir devam yapıtı yazdı. Türkçeye çevrilen yapıtları arasında *Kaptan Mihalis*, *El Greco'ya Mektuplar*, *Kardeş Kavgası*, *Günaha Son Çağrı*, *Yeniden Çarmıha Gerilen İsa*, *Zorba* ve *İspanya*, *Yaşasın Ölüm* sayılabilir. Kazancakis, altmışlarındayken İkinci Dünya Savaşı yıllarında kaleme aldığı *Zorba* romanıyla uluslararası üne kavuştu. 1957'de öldüğünde, doğduğu kent Heraklion'daki kale burçlarından birinin altına gömüldü. Mezar taşında, "Hiçbir şey ummuyorum, hiçbir şeyden korkmuyorum, özgürüm," yazıyor.

ENDER GÜROL, 1931'de İstanbul'da doğdu. Heybeliada İlkokulu ve St. Joseph'ten sonra İÜEF İngiliz, Amerikan ve Fransız filolojilerini bitirdi. Boğaziçi Üniversitesi Mütercim-Tercümanlık Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. PEN Yazarlar Derneği üyesi. İlk çevirisi 1961'de yayımlanan W. Faulkner'in *Kutsal Sığınak* romanıdır. Çevirilerinde roman ve psikolojiye ağırlık verdi. A.H. Tanpınar'ın *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'nü İngilizceye çevirdi. *Dünya Edebiyatçıları Ansiklopedik Sözlüğü*, *Çağdaş İş Dünyası Sözlüğü* hazırladı. *Öyküler Betiği*, *Seçmeler* (C.G. Jung), *Analitik Psikoloji* ve *Jung* adlı çalışmaları vardır.

Önsöz

İsa'nın ikili özü, insanın Tanrı'ya erişmek, daha doğrusu, Tanrı'ya dönüp kendini onunla bir kılmak için, alabildiğine insansı, insanüstü özlemi benim için hep, derin, anlaşılmaz bir sır olmuştur. Bu denli gizemli, gizemli olduğu kadar da gerçek bu Tanrı özlemi, bende derin yaralar açtığı gibi, gürül gürül fişkırان kaynaklar da meydana getirmiştir.

Gençliğimden beri içimi kemiren başlıca kaygı, bütün sevinç ve üzüntülerimin kaynağı, zihin ile beden arasındaki bitmek tükenmek bilmez amansız çatışma olmuştur.

İçimde, Kötü Olan'ın, insansı, insanöncesi, ta ilkten var olan, karanlık güçleri var; içimde, Tanrı'nın, insansı, insanöncesi o nurlu güçleri de var; ruhumsa bu iki ordunun karşılaşp çarpıştığı savaş alanı.

İçimi kemirip durmuştur bu kaygı. Bedenimi seviyor, yok olmasını istemiyordum; ruhumu seviyor, bozulmasını istemiyordum. Birbirlerine alabildiğine karşıt, ta ilkten var olan bu iki gücü uzlaştırmak, onlara, birbirlerinin düşmanı değil, elbirliğiyle çalışan işçi kardeşler olduklarını anlatmak için çırpınp durdum, bir uyum içinde kıvanç bulsunlar, ben de onlarla birlikte kıvanç duyayım diye.

Her insanda, zihince olsun, bedence olsun, tanrısal nitelikten bir nebze vardır. İsa gizemi, işte bu yüzden, yalnızca belli bir inanç düzenine özgü bir gizem değildir; evrenseldir. Tanrı'yla insan arasındaki çatışma, herkeste, uzlaşma özlemiyle birlikte patlak verir. Bu çatışma, çoğu zaman, bilinçdışı ve kısa ömürlü olur. Zayıf bir ruh, bedene uzun süre dayanacak

güçte değildir. Ağırlaşır, bedenleşir, çatışma da sona erer. Ama sorumluluk duyan kişilerde, gözlerini gece gündüz Ulu Ödev'den ayırmayan kişilerde, bedenle zihin arasındaki çatışma amansız bir şekilde patlak verir, ölünceye kadar da sürüp gidebilir.

Ruhla beden ne kadar güçlüyse çatışma o kadar verimli, sonunda varılacak uyum da o kadar zengin olur. Tanrı, zayıf ruhları, gevşek bedenleri sevmez. Zihin, güçlü olan ve sınıksız direnen bedenın sırtını yere getirmek ister. Doymak bilmez etiyen kuşlardandır o; eti yer, sindirir ve yok eder.

Bedenle zihin arasındaki çatışma, başkaldırı ve direniş, uzlaşma ve boyun eğme, en sonunda da çatışmanın ulu amacı Tanrı'yla bir olma: İsa'nın çıktığı yokuş buydu işte, onun kanlı izlerinden giderek bizi tırmanmaya çağıran yokuş.

Bunun Ulu Ödevi savaşan kişinin, İsa'nın kurtuluşun ilk oğlunun eriştiği yüksek doruğa doğru yola çıkmak. Ama nasıl?

Onu izleyebilecekseniz iç çatışmasını iyiden iyiye bilmez, çektiği acıyı yeniden yaşamamız gerekir; yeryüzünde pıtrak gibi yeşeren tuzaklara düşmeyişi, insanların, büyük küçük sevinçlerinden uzak duruşunu, gönül tokluğu ile bir başarıdan bir başarıya giderek, şehitlik aşamasının doruğuna, çarımha giden yokuşu tırmanışını yeniden yaşamamız gerekir.

Günaha Son Çağrı'yı yazdığım gündüz ve geceler boyunca, İsa'yla birlikte Golgota Tepesi'ne çıkarken duyduğum dehşet, hayatını ve ölümleri çektiği acıları yaşarken duyduğum yoğunluğu, anlayışı ve sevgiyi başka hiçbir zaman duymadım. İçimi kemiren bu duyguları ve insanlığın büyük umudunu yazarken, gözlerim dolu dolu oldu heyecandan. İsa'nın kanının bu denli tatlı ve acı olarak, yüreğime damla damla aktığı olmuştur hiç.

Özverinin doruğu çarmıh ile ruhsallığın doruğu Tanrı'ya çıkmak için, İsa mücadele eden kişinin aşacağı bütün engelleri aşmıştır. Çektiği acının bize yakın gelmesi bu yüzdendir; bu yüzdendir onu paylaşmamız; son zaferinin bize, gelecekteki kendi zaferimiz gibi gelmesi bu yüzdendir. İsa'nın alabildiğine insansı niteliği onu anlamamıza, sevmemize ve ölüm acılarını sanki kendi acılarımızmış gibi silmemize yardım ediyor. Onda o sıcak, insansı özellik olmasaydı, bu denli güven ve sevgiyle dokunmazdı içimize; hayatlarımız için bir örnek olmazdı.

Mücadele ediyoruz, onun da mücadele ettiğini görüyoruz ve güç buluyoruz. Dünyada yalnız olmadığımızı görüyoruz: O da bizden yana savaşıyor.

İsa'nın hayatının her ânı bir çatışma, bir zaferdir. Basit insan zevklerinin yenilmez, büyüleyici niteliğine üstün gelmiştir; ayartılışlara karşı direnmiştir, bedenini sürekli ruhsallaştırmış, sonunda, göğe yükselmiştir. Golgota Tepesi'ne varmış ve çarmıha çıkmıştır.

Ama mücadelesi orada da sona ermiş değildi. Günaha çağrı –son çağrı– çarmıhta onu bekliyordu. Çarmıha gerilenin sönük gözleri önünde, Kötü Olan'ın ruhu, durgun ve mutlu bir hayatın aldatici görüntüsünü açır. İsa, insanların düz ve engelsiz yoluna sapmış gibi duyar kendini. Evlenmiştir, çocuk sahibidir. Herkes onu sevmekte ve saymaktadır. Artık yaşlı bir adam olmuş, evinin eşliğinde oturmuş, gençliğinin özlemlerini hatırlayarak gülümsemektedir. İnsanların yolunu seçmekte ne iyi etmiş, ne akıllıca davranmıştır! Dünyayı kurtarmaya kalkmak ne büyük çılgınlıkmuş meğer! Yokluklardan, işkencelerden ve çarmıhtan kaçmak ne büyük mutluluk!

Kurtarıcının son anlarını tedirgin etmek için şimşek gibi çakmıştı bu son çağrı.

Ama İsa şiddetle başını sallamış, gözlerini açıp görmüştü. Tanrı'ya şükür, ihanet etmiyordu! Doğru yoldan sapmıyordu. Tanrı'nın ona verdiği görevi tamamlamıştı. Evlenmemişti, mutlu bir hayat sürmemişti, özverinin doruğuna ulaşmıştı: Çarmıha çivilenmişti.

İç rahatlığıyla gözlerini kapadı. Derken bir zafer çığlığı koptu: Başardım!

Yani: Ödevimi yaptım, çarmıha geriliyorum, çağrıya kulak asmadım...

Bu kitabı yazmamın nedeni, mücadele eden insana, ulu bir örnek vermek isteyişimdir; acıdan, günaha çağrılardan ya da ölümden korkmamasını göstermek istiyorum ona. Çünkü bunların üçüne de yenilebilir, yenilmiştir de. İsa acı çekmiştir, o gün bugün de acı kutsallaştırılmıştır. Günaha çağrı, onu yoldan saptırmak için son ânına kadar devam etmiştir ama o, bu çağrıya kulak vermemiştir. İsa çarmıhta ölmüş, ölümse o anda sonsuzca yenilmiştir.

Yolculuğunda karşısına çıkan her engel, daha büyük za-

ferler elde etmesi için bir basamak, bir fırsat olmuştur. Şimdi karşımızda bir örnek var, yolumuzu pırıl pırıl ışıtan, bize güç veren bir örnek.

Bu kitap bir hayat hikâyesi değildir, mücadele eden herkesin itirafıdır. Yayımlamakla ödevimi yerine getirdim, alabildiğine mücadele eden, hayatta çok acı çekmiş, büyük umutları olan birinin ödevini. Sevgiyle bu kitabı okuyacak her özgür insan, eskisinden daha çok, eskisinden çok daha iyi bir şekilde İsa'yı sevecektir.

NİKOS KAZANCAKİS

1

Serin, tanrısal bir esinti sardı benliğini.

Yukarda, çiçek çiçek açan gökler, sayısız yıldız kümeleri meydana getirmişti; aşağıda, yeryüzünde, günün sıcağıyla hâlâ yanmakta olan taşlardan buhar çıkıyordu. Gök ve yer durgundu, tatlıydı, sessizlikten daha sessiz, ta ilk zamanlardan beri var olan o gece seslerinin derin sessizliğiyle örtülüydü. Karanlıkı ortalık, gece yarısı olmalıydı. Tanrı'nın gözleri, güneş ile ay, kapalıydı, uyuyordu; hafif esintinin zihnini sürükleyip götürdüğü delikanlıysa mutlu hayaller kuruyordu. Bu ne ıssızlık! Bu ne Cennet! Ama birden değişti rüzgâr, yoğunlaştı; o tanrısal esinti kayboldu, yerini ağır, yağ kokan bir soluk aldı; sanki sık bir çalılıkta veya altındaki sulak bir meyve bahçesinde soluk soluğa kalmış bir hayvan ya da uyumak için boşuna çabalayıp duran bir köy vardı. Hava yoğunlaşmıştı, bir huzursuzluk esiyordu ortalıkta. İnsanların, hayvanların ve perilerin ılık solukları yükseliyor, ekşi insan terinden, fırından yeni çıkmış ekmekten ve kadınların saçlarına sürdükleri defne yağından çıkan kokulara karışıyordu.

Kokluyordunuz, bir şeyler duyuyordunuz, tahminlerde bulunuyordunuz ama hiçbir şey göremiyordunuz. Gözleriniz yavaş yavaş karanlığa alışıyor, geceden daha kara, haşin, dimdik gövdeli bir servi, şadırvanları andıran hurma

ağaçları ve karanlıkta gümüş gibi parıldayan, rüzgârın hışırdattığı seyrek yapraklı zeytin ağaçları görmeye başlıyordunuz. İlerde, yeşil bir toprak parçası üstünde, gece, çamur ve tuğladan yapılmış ve baştan başa kirece bulanmış, yer yer toplu halde, yer yer serpiştirilmiş köy evleri vardı. Koku ve pislikten, kimi beyaz çarşafalara sarılmış, kimi örtüsüz, insanların damlarda yattığı anlaşılıyordu.

Sessizlik uçup gitmişti. Mutlu, ıssız gece kaygıyla dolmuştu. İnsan elleri, insan ayakları dönüyor, bükülüyor, rahat ve huzura bir türlü kavuşamıyordu. Yürekler ah ediyordu. Yüzlerce ağızdan çıkan umutsuzluk dolu ısrarlı bağırışlar, bu dilsiz, Tanrı uğrağı Kaos'ta birleşmek için savaşıyor, söylemek istediklerini dile getirmek için çırpınıp duruyordu. Ama beceremiyorlardı, haykırışlar dağılıyor, kopuk kopuk, hezeyanlar halinde kaybolup gidiyordu.

Birden, köyün tam orta yerindeki en yüksek damdan, tiz, yürek parçalayıcı bir çığlık yükseldi. Bir insan bağı yırtılıyor, ikiye ayrılıyordu: "İsrail'in Tanrısı! İsrail'in Tanrısı Adonay! Daha ne kadar bekleyeceğiz?" Bir kişi değildi bunu soran; birlikte düş gören ve çığırın, köyün bütünüydü; ölülerinin kemikleriyle, ağaçlarının kökleriyle bütün İsrail Ülkesi; bir türlü doğuramayan, çığlık atıp duran gebe İsrail toprağı.

Uzun bir sessizlikten sonra, çığlık, yerden göğe yeniden yırttı havayı, bu kez daha bir öfke, daha bir yakınma dolu: "Daha ne kadar, ne kadar bekleyeceğiz daha?" Köyün köpekleri uyandı, havlamaya başladılar, düz, çamur damlarda, korkan kadınlar, başlarını kocalarının koltuk altlarına soktular.

Düş görüyordu delikanlı. Bağırışı işitmişti uykusunda, işitmişti de kıpırdamıştı; düş ürkmüş, kaçıyordu. Dağ seyreldi, içi görüldü: Kayadan değil, uykudan ve baş dönmesinden meydana gelmişti. Öfkeyle ayak vurarak, dev adımlarla ona doğru ilerleyen, vahşi insan sürüleri –

bıyıklar, sakallar, kaşlar, iri uzun eller, ne varsa, hepsi- inceldiler, uzadılar, genişlediler, bambaşka biçimlere girdiler, derken güçlü bir rüzgârın dağıttığı bulutlar gibi iplik iplik ayrıldılar. Nerdeyse onlar da uçup gidiverecekti uyuyanın hayalinden.

Ama uçup gitmeden, başı ağırlaştı, yeniden derin uykusuna daldı. Dağ, eskisi gibi kayalaştı, bulutlar, ete kemiğe bürünerek katılaştı. Soluk soluğa kalmış birinin sesi geliyordu, derken hızlı yürüyen ayak sesleri duyuldu ve Kızılsakal, dağın tepesinde yeniden belirdi. Entarisinin önü açıldı, ayakları çıplaktı, yüzü kırmızıydı, kan ter içindeydi. Sürü sürü izleyicileri, soluk soluğa kalmış, ardında duruyorlardı, dağın sert kayaları arkasına saklanmışlardı. Yukarda gökkubbe, yeniden güzel bir dam oluverdi, ama bu kez, tek bir yıldız vardı, ağız dolusu ateş gibi, kocaman duruyordu doğuda. Gün ağarıyordu.

Talaştan yatağında boylu boyunca yatıyordu delikanlı, derin derin soluyordu; günün çetin işinden yorgun, dinleniyordu. Gözkapakları, sabah yıldızı çarpmış gibi, bir an açıldı, ama uyanmadı: Düş yine ustaca sarıvermişti onu. Kızılsakal'ın durduğunu görüyordu. Koltuk altlarından, bacaklarından ve derin çizgilerle kaplı dar alnından şıpır şıpır ter damlıyordu. Yorgunluk ve öfkeden buhar çıkıyordu ağzından, küfretmek üzereydi ki, kendini tuttu, küfrü yuttu, öfkeyle homurdandı:

“Daha ne kadar bekleyeceğiz, Adonay! Daha ne kadar?”

Yine de yatışmamıştı öfkesi. Döndü. Uzun yürüyüş şimşek hızıyla başlamıştı içinde.

Dağlar battı, insanlar yok oldu, düş yeni bir ortama aktarıldı ve uyuyan delikanlı, evinin kamışla örtülü alçak damı üstünde Kenan ülkesinin açıldığını gördü: işlenmiş bir hava gibi, renk renk, gösterişli süslerle bezeli, ürperen Kenan ülkesi... Güneye doğru kıvrılarak uzanan Edom

Çölü, pars sırtını andırıyordu. Ötede Lût Gölü, koyu ve zehirli, ışığı boğuyor, içiyordu. Daha ötede, Yehova'nın buyruklarının meydana getirdiği hendeklerle çevrili, insanlıkdışı Kudüs vardı. Tanrı'nın kurbanlarının, kuzuların ve peygamberlerin kanları kaldırımlı sokaklarından sel gibi akıyordu. Derken Samiriye geliyordu: pis, puta tapanlarla dolu; ortasında da bir kuyu vardı, allıklı pudralı bir kadın su çekiyordu; en sonra da, ta kuzeyde, güneşli, kendi halinde, yemyeşil Celile. Düşün bir ucundan bir ucuna, Tanrı'nın can damarı, Şeria Irmağı akıyordu: Bu ırmak, kum çöllerine, meyve bahçelerine, Vaftizci Aziz Yahya'ya, Samiriyeli zındıklara, fahişelere ve Nasıralı balıkçılara, fark gözetmeksizin su veriyordu.

Delikanlı, kutsal toprağı görmek için heyecana kapıldı uykusunda. Dokunmak üzere elini uzattı, ama çiy, rüzgâr ve ta başlangıçtan var olan insan isteklerinden meydana gelmiş Vaat Edilmiş Topraklar, tüy gibi yumuşak bir karanlık içinde sönüp gitti. Gözden kaybolunca küfürler, böğürtüler işitti, sert kayalar ile firavuncirleri ardından insan sürülerinin çıktığını gördü; tamamıyla değişmiş, tanınmayacak hale gelmişlerdi. Devler nasıl da ezilip büzülmüş, nasıl da eğri büğrü biçimlere girmişlerdi! Bunlar, soluk soluğa kalmış cüceler, soluğu tükenen cinlerdi, sakalları yerleri süpürüyordu. Her birinin elinde tuhaf birer işkence aleti vardı. Kimi, demir kakmalı, kanlı, meşin kemerler, kimi, kama ve üvendire, kimi de iri başlı çiviler taşıyordu. Sırtlarının nerdeyse yeri süpürdüğü üç cüce, kocaman, taşınması güç bir çarmıh götürüyorlardı; en arkada da, sürünün en aşağılığı, şaşı bir cüce, dikenden yapılmış bir taç taşıyordu.

Kızılşakal eğildi, gözlerini üzerlerinde gezdirdikten sonra, hor gören bir davranışla iri kemikli başını salladı. Uyuyan delikanlı, onların düşüncelerini okuyordu: İnanmıyorlardı. Alçalmış olmalarının nedeni buydu, delikanlının kaygısı buydu: İnanmıyorlardı.

İri, kıllı elini uzattı.

“Bakın!” dedi, aşağılarda uzanan, sabahın ak kırağı ile örtülü ovayı göstererek.

“Bir şey görmüyoruz, Reis. Kapkaranlık.”

“Bir şey görmüyor musunuz? Peki, inanmıyor musunuz?”

“İnanıyoruz, Reis, inanıyoruz. Seni izleyişimiz bundan. Ama bir şey gördüğümüz yok.”

“Bir kez daha bakın hele!”

Elini bir kılıç gibi indirerek, ak kırağıyı deldi ve ovanın örtüsünü kaldırdı. Mavi bir göl uzanıyordu. Kırağı örtüsünü üzerinden atarken, gülümsüyor, ışıldıyordu. Çakıllı kıyıların çevresinde ve ekin tarlalarının ortasında, içi dolu, koca koca yuvalar –köyer ve köycükler– pırıl pırıldı.

“İşte orada,” dedi Reis, yeşil çimenlerle çevrili büyük bir köyü göstererek. Köye üstten bakan üç yel değirmeni, şafakta kanatlarını açmış, dönüp duruyordu.

Uyuyanın esmer, buğday tenli yüzü, birden dehşete büründü. Düş, gözkapaklarının üstüne oturmuş, kıpırdamadan duruyordu. Koymak için elini gözlerine götürdü, uyanmaya çalıştı. Düş bu, diye düşünüyordu, uyanıp kurtulmam gerek ondan. Ama minik adamlar, çevresinde dönüp duruyorlar, bir türlü ayrılmak istemiyorlardı. Vahşi yüzlü Kızılsakal, şimdi onlara hitap ediyordu; bir yandan da, aşağı ovadaki büyük köye, meydan okur gibi parmağını sallıyordu.

“İşte orada! Orada saklı, çıplak ayaklı, paçavralar içinde, marangozluk numarası yapıyor, sanki o değil. Paçasını kurtarmaya çalışıyor, ama yağma yok, bizden kaçabilir mi; gördü bir kez onu Tanrı'nın gözleri! Haydi çocuklar, yürüyün, tutalım onu.”

Ayağını kaldırdı, adımını atacaktı ki, cüceler, kollarına bacaklarına sarılıverdiler. Ayağını yeniden indirmek zorunda kaldı.

“Paçavralar içinde çok kişi var Reis, çıplak ayakla dolaşan bir sürü insan, sürülerle marangoz var. Kim olduğunı belirtecek bir ipucu ver bize. Neyin nesidir? Nerede oturur? Böylece, biz de tanıyabilelim. Yoksa yerimizden kıpırdamayız. Bunu iyi bilesin Reis, bir adım bile atmamız yoksa, yorulduk bittik artık.”

“Sarılarak bağırma basıp öpeceğim onu. İşte size ipucu. Haydi şimdi yürüyün, koşun bakalım! Ama ses çıkarmadan, bağırıp çağırmadan. Şimdi uyuyor. Dikkat edin, uyanıp da kaçırmasın. Tanrı adına çocuklar, yakalayın onu!”

“Olur Reis, olur!” diye bağırıştı cüceler hep bir ağızdan, harekete hazır koca ayaklarını kaldırdılar. Ama aralarından biri, dikenli tacı taşıyan sıska, şaşş, kambur cüce, bir çalıya sarılmış, gitmek istemiyordu bir türlü.

“Bir yere kıpırdamam ben,” diye bağırıyordu. “Bıktım usandım artık! Kaç gecedir peşindeyiz. Az mı ülke aşttık, köy aşttık. Sayın da görün: Edom Çölü’nde Essenlilerin manastırlarını bir bir taradık; Beytanya’dan geçtik, az kalsın boşuna Lazar’ı öldürecektik; Şeria’ya vardık, ama Vaftizci: ‘Aradığınız adam ben değilim, gidin buradan,’ diyerek kovdu bizi. Orayı bırakıp, Kudüs’e daldık, Anas ile Kayfa saraylarını, Yahudi fakihlerinin, Farisilerin evlerini aradık! Serserilerden, yalancılardan, hırsızlardan, fahişelerden, canilerden başka kimseyle karşılaşmadık. Oradan da ayrıldık. Lanetli Samiriye’yi bir solukta geçip Celile’ye vardık. Bir çırpıda Mecdel’i, Kana’yı, Kefernahum’u, Beytsayda’yı fethettik. Kulübe kulübe dolaştık, kayıklara bir bir baktık, en erdemli kişiyi, en Tanrı’dan korkanı aradık. Onunla her karşı karşıya geldiğimizde, yüzüne bağırдық: ‘O’sun sen, ne diye saklıyorsun, kalk da İsrail’i kurtar!’ Ama taşıdığımız aletleri görür görmez, karnı donuyordu. Tekme savuruyor, tepiniyor, çılgınlık atıyordu: ‘Ben değilim! Ben değilim!’ diye. Paçasını kurtar-

mak için de, şaraba, kumara ve kadına veriyordu kendini. Sarhoş oluyor, sövüp sayıyor, kadınlarla düşüp kalkıyordu; sırf, günahkâr olduğunu, aradığımızın o olmadığını bize göstermek için... Kusura bakma ama Reis, orada da aynı şeyle karşılaşacağız. Boşuna kovalayıp duruyoruz onu. Bulamayacağız, çünkü henüz doğmadı O.”

Kızılsakal onu ensesinden yakaladığı gibi, havaya kaldırıp epey bir süre öylece tuttu. “Seni gidi şüpheli Thomas seni,” dedi gülererek, “doğrusu hoşuma gidiyorsun.”

Ötekilere döndü:

“O, üvendire, biz ise yük hayvanıyız. Bırakın dürtsün bizi, dürtsün de, hiçbir zaman rahata huzura kavuşmayalım.”

Dazlak Thomas, duyduğu acıdan çığlık çığlığaydı. Kızılsakal, onu yere bıraktı. Yeniden gülererek, gözlerini benzeşmeyen yaratıklarla dolu sürü üstünde gezdirdi.

“Kaç kişiyiz?” diye sordu. “On iki: İsrail’in her kabilesinden bir kişi. Şeytanlar, melekler, inler cinler, cüceler... Tanrı’nın bütün yaratıkları ve ucubeleri. Seç seç al!”

Keyfi yerindeydi; yuvarlak, şahin bakışlı gözleri ışıldı. İri elini uzatarak, çevresindekileri öfkeyle omuzlarından tutup bir bir havaya kaldırıyor, tepeden turnağa kadar, gülererek süzüyordu. Birini bırakır bırakmaz, öteki ne yapıyordu.

“Sen yok musun sen, varyemez seni, arabozucu, aç kurt; Hazreti İbrahim’in ölümsüz çocuğu... ya sen, kabadayı, geveze, doymak bilmez herif.. ve sen, yüreksiz sofu seni, adam öldürmeyişiniz, hırsızlık yapmayışınız, kadınlarla düşüp kalkmayışınız hep korkaklığınızdan. Bütün erdemleriniz korkaklığınızdan... ve sen, gık demeden so-paya katlanan zavallı eşek: Dayan bakalım, açlığa, susuzluğa, soğuğa, kırbaca, dayan dayanabildiğince. Çalışkanlığına diyecek yok, onur monur hak getire, yağcı seni. Bütün erdemlerin yoksulluğundan doğma... ve sen kurnaz

tilki, Yehova'nın inine, aslan barınağına giremiyor, dışarda duruyorsun... ve sen, safdil koyun: Meleyerek, seni yiyecek olan bir tanrının peşinden gidiyorsun... ve sen Levi; şarlatan, tanrı-tüccarı, kiloyla tanrı satan; sarhoş olup da, sana keselerini ve yüreklerini açsın, diye ona buna, içki yerine tanrı ısmarlayan meyhaneci, serseriler serserisi!.. Ve sen, kötü niyetli, bağınaz, dikkafalı derviş: Kendi yüzüne bakıp bakıp ona secde ediyor, kendine benzediği için ona tapıyorsun... ve sen, ölümsüz ruhun sarraflık yaptırdığı kimse: Eşikte oturuyor, elini torbana daldırıp yoksula sadaka, tanrıya ödünç para veriyorsun. Bir defter tutuyor, içine şöyle yazıyorsun: Filan gün, falan saatte, filan miktar florin sadaka verdim. Tanrının önünde açıp da, hesabını sunarak, ölümsüz milyonları toplayabilesin diye, hesap defterinin tabutuna konması için talimat veriyorsun... ve sen, yalancı, palavracı: Rabbin bütün buyruklarını ayak altına alıyorsun, adam öldürüyorsun, çalıp çırpıyorsun, kadınlarla düşüp kalkıyorsun, derken ah u vah ederek ağlamaya başlıyor, dövünüyor, gitarını duvardan alıp günahını türküye çeviriyorsun. Kurnaz şeytan seni, pekâlâ biliyorsun ki, suçun ne olursa olsun, Tanrı, türkü söyleyeni bağışlayıverir, türküye dayanamaz çünkü... ve sen Thomas, butlarımızdaki sivil üvendire... ve ben, ben: Çılgın, mecnun herif, aklımı oynattım, çoluğumu çocuğumu bırakıp, mesihi aramaya çıktım! Hepimiz -şeytanlar, melekler, inler cinler, cüceler-, hepimiz gerekliyiz büyük amacımız için... Haydi çocuklar, yürüyün!"

Bir kakhaha savurdu, avuçlarına tükürüp koca ayaklarını kaldırdı.

"Haydi çocuklar!" diye yeniden bağıırıp Nasıra'ya inen bayırdan aşağı koşmaya başladı.

Dağlar, insanlar, duman oluverdiler. Uyuyanın gözleri düşsüz bir karanlığa boğuldu. Şimdi, sonsuz uykusun-

da, dağdan aşağı inen, koca ayak seslerinden başka Şey duyulmuyordu.

Yüreği küt küt atıyordu. Derinlerden kulak yırtıcı bir haykırış duydu: Geliyorlar! Geliyorlar! Sıçrayarak uyandı (uykusunda öyle geldi ona), tezgâhını kapının önüne yerleştirdi; alet edevatını da –testerelerini, planyalarını, rendelerini, çekikçelerini, tornavidalarını– üstüne yığdı, tepesine de o sırada yapmakta olduğu koca bir çarmıhı yerleştirdi. Derken yeniden talaş ve tahta kırpıntılarına döndü, içine sokulup bekledi.

Tedirgin edici tuhaf bir durgunluk vardı ortalıkta. Çıt yoktu. Tanrı'nın sesini duymak bir yana, köylülerin soluk alışını bile işitmiyordu. Her Şey, uyanık duran Şeytan bile, karanlık, dipsiz, kör bir kuyuya düşmüştü. Bu uyku muydu? Yoksa ölüm mü? Ölümsüzlük mü, yoksa Tanrı mı? Delikanlı dehşet içindeydi, tehlikeyi görüyordu, kendisini kurtarmak için, boğulmak üzere olan zihnine var gücüyle erişmeye çalışıyordu; derken uyandı.

Kan ter içindeydi. Düşten hiçbir Şey kalmamıştı aklında. Bütün hatırladığı, birinin arkasına takılmış olduğu ydu. Kimdi bu? Tek bir kişi miydi? Bir sürü mü? İnsanlar mı? Şeytanlar mı? Hatırlamıyordu. Elini kulağına götürüp dinlemeye koyuldu. Şimdi, köyün soluğu, gece nin sessizliğinde duyuluyordu artık; sürü sürü göğüslerden, sürü sürü ruhlardan çıkmakta olan soluklar. Bir köpek acı acı havladı: Zaman zaman bir ağaç hışırdıyordu rüzgârda. Köyün ucunda bir anne, dokunaklı bir ninni söylüyordu çocuğuna... Gece, bildiği, sevdiği fısıltılarla, iç çekişleriyle doluydu. Yeryüzü konuşuyordu. Tanrı konuşuyordu, delikanlı durgunlaştı. Bir ara, dünyada tek başına kaldığını sanarak korktu.

Ana babasının yattığı bitişik odadan, ihtiyar babasının hırıltıları geliyordu. Uyuyamıyordu adamcağız. Ağzını ezip büzüyor, konuşmak için dudaklarını açıp kapaya-

rak didinip duruyordu. Yıllardır, böyle işkence ediyordu kendine, bir insan sesi çıkarmak için çırpınıyordu, yatağında doğrulup oturuyor, diline hâkim olamıyordu bir türlü. Çabalıyor, ter içinde kalıyor, ağzından saçma sapan sesler çıkıyor, ara sıra da uzun çabalardan sonra, umutsuzluk içinde, her bir hecesini ayrı ayrı söyleyerek bir tek kelime çıkarabiliyordu –hep aynı kelimeydi çıkarıldığı, tek bir kelime–: A-do-nay, A-do-nay. Sadece Adonay... Kelimeyi tamamlayınca bir-iki saat rahata kavuşuyor, derken yeniden çabalamaya, ağzı yeniden açılıp kapanmaya başlıyordu.

“Suç bende... suç bende,” diye mırıldanıyordu delikanlı, gözleri yaşla dolu.

Gecenin sessizliğinde, oğul, babasının acısını duyuyordu. Babası da aynı acıyı duyuyor, ister istemez terlemeye, dudaklarını açıp kapamaya başlıyordu. Kendisi de aynı şeyi yapabilsin diye, gözlerini kapayıp babasının hareketlerine kulak veriyordu. İhtiyarla birlikte ahlıyor, umutsuzluk içinde, belli belirsiz sesler çıkarıyor, derken, uykuya dalıveriyordu.

Uyku yeniden üstüne abanınca, ev şiddetle sarsılıyordu; tezgâh devriliyor, alet edevat, çarmıh, yere yuvarlanıyor, kapı açılıyor ve Kızılsakal, koca vahşi kahkahasıyla, kollarını iki yana açmış, eşikte belirliyordu.

Delikanlı bağırarak uyandı.

“Günaha Son Çağrı’yı yazdığım gündüz ve geceler boyunca, İsa’yla birlikte Golgota Tepesi’ne çıkarken duyduğum dehşeti, hayatını ve ölümlük çektiği acıları yaşarken duyduğum yoğunluğu, anlayışı ve sevgiyi başka hiçbir zaman duymadım. İçimi kemiren bu duyguları ve insanlığın büyük umudunu yazarken gözlerim dolu dolu oldu heyecandan. İsa’nın kanının bu denli tatlı ve acı olarak yüreğime damla damla aktığı olmamıştır hiç. (...) İsa’nın hayatının her ânı bir çatışma, bir zaferdir. Basit insan zevklerinin yenilmez, büyüleyici niteliğine üstün gelmiştir; ayartılışlara karşı direnmiştir, bedenini sürekli ruhsallaştırmış, sonunda göğe yükselmiştir. Golgota Tepesi’ne varmış ve çarmıha çıkmıştır. (...) Bu kitap bir hayat hikâyesi değildir, mücadele eden herkesin itirafıdır. Yayımlamakla ödevimi yerine getirdim, alabildiğine mücadele eden, hayatta çok acı çekmiş, büyük umutları olan birinin ödevini.”

Nikos Kazancakis

#yunanedebiyatı #isanınçilesi #hıristiyanlık #romaimparatorluğu

Kapak resmi: Carl Bloch

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [X](#) canyayinlari

roman

ISBN: 978-975-07-3232-4

9 789750 732324